

Ripò Clavell, Carles; Monja Peña, Paco (2006)
«Medalles de la ciutat 2006: Ramon Casanovas i Tresseras, Josep Garrell i Soto, Antònia Jordana i Antigas, Anna M. Palé [...]»
Medalles de la Ciutat / Ajuntament de Granollers / Arxiu Municipal de Granollers

Anna M. Palé i Llavina

| 53

L'Anna Maria l'any 1955, amb els seus pares, germà i cunyada davant de la casa familiar

Medalla de la Ciutat a la senyora **Anna Maria Palé i Llavina**
Granollers, 1927

En reconeixement a la seva tasca de desenvolupament dels serveis municipals de Salut Pública i Serveis Socials. Va formar part del primer ajuntament de la democràcia recuperada, l'any 1979, essent una de les primeres dones que va ocupar un càrrec de responsabilitat política a la ciutat. La seva gestió va permetre la creació del Centre d'Atenció i Seguiment a les Drogodependències –CAS–, el Centre de Salut Mental i el Consorci per a la Defensa de la Conca del Besòs. També va ser una de les promotores de l'Associació pro Integració de les Disminucions del Vallès Oriental (AIDVO).

També per la seva reconeguda trajectòria social i les seves aportacions en la tasca assistencial de la Parròquia de Sant Esteve i en organitzacions com Càritas, de la qual fou presidenta entre 1972 i 1979.

Així mateix, per la seva participació en nombroses entitats i associacions ciutadanes com Creu Roja, l'Observatori de la Salut Carles Vallbona, l'Ateneu de Granollers, l'Hospital General de Granollers o l'Associació de Dones Demà, de la qual és fundadora.

L'Anna Maria i el seu marit Lluís el dia de l'estrena del banderí de l'Esbart Dansaire, el 1948

El 22 de desembre del 1927, el dia de la Rifa de Nadal, l'àvia Gília va sortir al carrer exclamant "*Hem tret la segona!, hem tret la segona!*". En realitat la fortuna els havia passat de llarg però, en compensació, aquell dia havia nascut el seu segon nét, l'Anna Maria Palé i Llavina. Quatre anys abans l'havia precedit el seu germà Pere.

Curiosament la coincidència amb l'ambient nadalenc no transforma els seus aniversaris en esdeveniments especials, ja que acostuma a festejar-los amb austeritat i sense gran cerimònies.

De pare barceloní i mare granollerina, l'Anna Maria va gaudir d'una infantesa i una adolescència fel·lices, encomanada pel seu tarannà sempre positiu. De ben jove va ingressar a l'Orfeó Femení fundat pel mestre Josep Maria Ruera, gaudint de la oportunitat de cantar al Palau de la Música Catalana en una jornada inesborrable. També fou membre de la Societat Coral Amics de la Unió, formant part del popular cor de Can Mariano.

Els anys de formació resultaran una mica moguts. Després d'un breu pas per l'anomenat Col·legi dels Caganers (anomenat així per la curta edat dels seus alumnes), es traslladarà a l'escola de les Carmelites fins l'esclat de la Guerra Civil, i amb posterioritat completarà els seus estudis als Col·legis Nous, un període que la marcarà especialment. D'aquells dies guarda un record especial de molts dels seus mestres i sobretot d'uns mètodes d'ensenyament més integrals i de caire humanista, no tan fonamentats en la memorística i en la buida acumulació de xifres i dates. "*Em va semblar que allà descobria la realitat de la vida*".

El seu record més penós es remunta al dia que va morir la seva mare, quan ja era casada. Per a ella va representar una pèrdua encara més dolorosa que el drama col·lectiu de la guerra, viscut quan era molt petita i sense adonar-se'n massa.

El país i la societat vivien aleshores una època molt repressiva en tots els aspectes, amb el temor convertit

Els regidors Anna M. Palé i Joan Martí Torras flanquejant l'alcalde, Rafael Ballús. Primer ajuntament democràtic (1979). Foto: Pere Cornellas

en una eina de control social. Tot i que la plàcida lleugeresa de la joventut feien que aquesta situació opressiva no resultés tan feixuga. *"Tot i que jo potser ja tenia un esperit més lliberal, les dones no podíem sortir i fer la nostra. Les dones soles no entraven a un bar per fer un cafè, no era ben vist".*

En aquest context depriment, un dels espais de sociabilitat era l'església i les diverses activitats que s'organitzaven al seu voltant. *"A mida que m'anava fent gran no podia anar enlloc més que a l'església. Si volia sortir de casa, havia de ser per anar allà".* L'Anna Maria va pujar en aquest ambient d'espiritualitat, per bé que a casa no eren especialment religiosos però sí molt tradicionalistes.

Amb els anys es farà més inconformista, aprendrà a destriar el gra de la palla, espigolant d'aquí i d'allà, defugint les actituds dogmàtiques i trobant el sentit de la seva llibertat personal. Fent-se la seva pròpia vida.

En un temps en què les necessitats eren peremptòries i encara no existia la cobertura de la Seguretat Social, l'Anna Maria i altres dones tractaven d'alleugerir tota mena de problemàtiques greus com bonament podien. Des de problemes d'insalubritat fins als darrers casos de tuberculosi registrats a la ciutat. També s'ocupaven de facilitar donacions per comprar menjar, tramitaven ajudes i subvencions oficials o intercedien amb els metges per tal que anessin a visitar a domicili a les persones més desassistides o sense recursos de Granollers i rodalies. Elles arribaven allà on la municipalitat o l'administració competent no hi arribava. *"L'església, a través de Càritas, és la que se'n preocupava. Amb l'Ajuntament no s'hi podia comptar".*

Els casos extrems en els que va haver de fer el cor fort són in comptables i contribuiran a desenvolupar en ella un marcat sentit pràctic: *"Però tampoc no t'hi pots implicar a fons, hi ha d'haver un distanciament, una certa inconsciència, perquè si no et trobes immersa dins el problema. Cal fer les coses, però no pretendre fer miracles".*

Més enllà de l'aspecte estrictament religiós descobreix la tasca assistencial de la parròquia i de mica en mica s'implica en múltiples organitzacions com Cristians pel Socialisme o Càritas, de la qual n'arribarà

L'Anna Maria amb la Francesca Martin i la Rosa Ribas, ambdues desaparegudes. Foto de tot el consistori. Any 1987

ser presidenta entre el 1972 i el 1979. *"Llavors a l'església podies desenvolupar aquesta part diguem-ne més social"*.

Totes aquestes experiències van contribuir a "macerar" l'Anna Maria Palé i possibilitaran el seu posterior pas a la política municipal. Un dia va tenir una mena de "revelació" quan, a bord d'un tramvia barceloní, és testimoni d'una de les primeres manifestacions d'esquerres que envaïen la via pública. Aleshores va adonar-se que les reivindicacions socials que feia aquell col·lectiu de gent –*"un hospital, un col·legi..."*– coincidien exactament amb el que ella també reclamava cada dia a Granollers. A mitjan anys 70 aquest compromís la durà a formar part de la Marxa per la Llibertat o del Grup d'Acció Directa No Violenta Antimilitarista.

L'Anna Maria va aprofundint més i més en aquestes tasques, sempre formant part del Consell Pastoral. A finals de la dècada dels 60 fan la seva aparició les primeres assistents socials i és aleshores quan pren definitivament consciència. Descobreix que cal lluitar per tal que tots aquests esforços que aleshores eren considerats com obres de caritat es transformin en veritable justícia social en un estat de dret. O com la nova visió social diu: *"no s'ha de donar el peix, sinó ensenyar a pescar"*. *"Per mi això va ser una descoberta meravellosa"*.

Tot i la seva hiperactivitat encara va saber treure temps per fer un munt d'excursions i sortides de cap de setmana amb el seu marit, Lluís Bellavista, i la seva colla d'amics. Els aplecs sardanístics tampoc no hi faltaran.

Per espai de vint-i-cinc anys el matrimoni regentarà una tintoreria al carrer d'Anselm Clavé, tractant de compaginar l'activitat comercial diària amb la seva vinculació amb Càritas. Però la vida botiguera no estava feta per a ella. La desafortunada desaparició del seu marit al 1979 i el tancament de la tintoreria uns anys més tard l'abocaran encara més a la seva vocació.

En aquells dies Anna Maria Palé multiplica el seu activisme, mantenint contactes amb Creu Roja i altres

Durant una actuació amb la coral dels Amics de la Unió a l'Hospital de Granollers en 1985. Foto: Antonio Alcalde

organitzacions i serveis de prevenció. Paral·lelament formarà part de l'Associació de Veïns de Granollers, des de la qual s'impulsen tota mena de reivindicacions ciutadanes, com ara la preservació dels edificis històrics de Can Pedrals i de Can Punes –posteriorment convertits en equipaments municipals–, i es reclama la continuïtat de les escoles bressol públiques o la creació d'un servei de planificació familiar.

Quan s'acosten les eleccions municipals diferents formacions polítiques la festejaran perquè s'incorpori a les seves llistes. Finalment i després d'estudiar detingudament tots els programes electorals acabarà optant per la candidatura del Partit Socialista, en qualitat d'independent. Però al 1983 prendrà la decisió d'afiliar-se com a militant. En certa manera s'ho plantejarà com un intent per tractar de gestionar directament els ajuts socials pels quals sempre havia batallat. Sent el deure de participar: *"Del que sí que vaig estar segura és que havia de triar: o quedar-me a casa –que no podia ser– o entrar en política"*.

A la casa gran formarà part del primer consistori democràtic, l'any 1979, convertida en una de les primeres dones en ocupar un càrrec de responsabilitat. D'aquesta manera assumirà les regidories de Salut Pública, Consum i Serveis Socials, inaugurant tota una nova manera de fer les coses.

El treball en equip i la seva innovadora planificació en l'àmbit de la salut i de la prevenció s'orientarà principalment vers els programes de tractament de les toxicomanies, l'atenció integral a la dona i l'increment de l'atenció a la gent gran i als malalts mentals, els grans oblidats.

La seva gestió resultarà fonamental en la creació del CAS, el Centre d'Atenció i Seguiment a les Drogodependències i el Centre de Salut Mental. També serà una de les promotores de l'Associació Pro Integració de les Disminucions del Vallès Oriental (AIDVO) i en la seva darrera etapa com a regidora propicia l'acord per crear l'Hospital de Dia per a Malalts d'Alzheimer.

Amb ella s'inicia el desenvolupament i la coordinació globals dels serveis de Salut Pública i de Serveis Socials tal i com els coneixem avui dia. *"Va ser molt engrescador, perquè gairebé del no res s'ha pogut anar fent moltes coses"*.

Acompanyant l'alcalde, Josep Mayoral, i el conseller Joaquim Nadal al barri de Can Bassa, en 2006

Impulsa els programes de prevenció de risc social en joves i infants i participa activament en la redacció del Pla per a la igualtat d'oportunitats i el Protocol contra la violència de gènere. Al 1991 esdevé una de les fundadores de l'Associació de Dones Demà, una entitat pionera que lluita per la igualtat de drets i oportunitats entre sexes.

Paral·lelament també s'implica en les primeres actuacions mediambientals, que es concretaran en la creació al 1988 del Consorci per a la Defensa de la Conca del Besòs, del qual n'és la primera presidenta.

Al 1999 decideix abandonar la política activa però no pas la seva participació en nombroses entitats i associacions ciutadanes, que compagina amb la dedicació al seu fill Francesc i el seu nét Genís. És voluntària de l'Hospital de Granollers, col·labora amb la Creu Roja, l'Observatori de la Salut Carles Vallbona, és membre de l'Associació de Veïns de Granollers Centre, de l'associació AIDVO, dels Amics de l'Àfrica i de l'Ateneu, i no dubta en implicar-se en totes aquelles iniciatives puntuals que connecten amb el seu ideari. És el cas de les concentracions de protesta contra l'ocupació del Líban organitzades recentment per la Plataforma Aturem la Guerra. També conserva els seus carnets de l'Agrupació Excursionista i de l'Agrupació Sardanista, dues de les seves grans dèries, per bé que el més li agrada es relacionar-se i no parar quieta.

Bé per pròpia iniciativa o bé pel fet d'haver estat cridada –*"a mi em costa més dir que no que dir que sí"* –, sempre li ha agradat estar implicada en tota mena d'iniciatives: *"A mi m'agrada ficar-me en tot. M'és molt difícil 'cremar-me' perquè tot m'il·lusiona. La clau està en ser realista i no pretendre que ho solucionaràs tot"*.

Potser el seu secret rau en unes llunyanes classes de ioga de les quals va treure molt de profit. Arrel d'aquella experiència d'autoconeixement va aprendre que a la vida és essencial aturar-se... i reflexionar sobre cap a on encamines les teves passes.